

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KULTŪROS CENTRO
RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO
A T A S K A I T A**

2015 m. liepos 15 d. Nr. K4-7
Kupiškis

Auditą atliko
Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

Su audito ataskaita galima susipažinti
Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje
adresu www.kupiskis.lt

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO APIMTIS IR METODAI	4
AUDITO PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	6

IŽANGA

Finansinis auditas atliktas Savivaldybės kontrolieriaus 2014 m. gruodžio 19 d. pavedimu Nr. KP – 7. Auditą atliko Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

Audito tikslas - įvertinti įstaigos vidaus kontrolę įskaitant finansų valdymą audituojamo subjekto turto, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir tvarkymą, duomenų apie įstaigos darbuotojus tvarkymą, darbo teisinių santykių įforminimą.

Audituojamas subjektas – Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras (toliau- Kultūros centras), adresas: Gedimino g. 40, Kupiškis, juridinio asmens kodas - 190157290. Biudžetinės įstaigos direktoriumi audituojamu laikotarpiu dirbo Rapolas Lukoševičius, pavadavo Nijolė Ratkienė, nuo 2014 m. balandžio 22 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu laikinai eiti direktoriaus pareigas pavesta eiti Skapiškio kultūros namų režisierėi Vitai Vadoklytei, nuo 2014 m. spalio 6 d. iki spalio 15 d. ir nuo spalio 27 d. iki spalio 31 d. – Kultūros centro režisierėi Vilijai Morkūnaitei, nuo 2014 m. lapkričio 3 d. direktore dirba Jolita Janušonienė. Kultūros centro vyriausiaja buhalterė dirbo Diana Zulonienė, nuo 2014 m. birželio 2 d. vyriausiaja buhalterė dirba Ilona Lašienė.

Audituojamas laikotarpis – 2014 metai.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvados, teikiamos Savivaldybės tarybai, dėl pateiktų tvirtinti 2014 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo. Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Kultūros svarba visuomenės gyvenime nušviesta Lietuvos Respublikos patvirtintose Lietuvos kultūros politikos gairėse¹. Jose sakoma, kad Lietuvos visuomenės kūrybiniai gebėjimai - tai pagrindiniai jos tvarumo ir konkurencingumo ištekliai. Kultūra ir kūrybiniai gebėjimai - tai demokratijos ir laisvos asmenybės saviraiškos prielaida. Kūrybingumas užtikrina visuomenės gebėjimus išsaugoti ir perduoti tradicijas, diegti naujoves. Kultūra ir menas formuoja palankią aplinką, skatina pilietiškumą, toleranciją.

Savivaldybė atsakinga už gyventojų bendrosios kultūros vykdymą ir etnokultūros puoselėjimą.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme² viena iš savarankiškų savivaldybės funkcijų yra gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra.

Kultūros centrų akreditavimo aprašo³ 7 punktu nustatyta, kad juridinis asmuo pripažįstamas kultūros centru, jeigu atitinka šias sąlygas:

- turi veiklai tinkamas patalpas ir darbo organizavimui reikalingas priemones;
- turi atitinkamos kvalifikacijos kultūros ir meno darbuotojų;
- sistemingai rengia veiklos planus ir juos įgyvendina.

Kultūros centrai 2014 metais buvo skirta 1 536,5 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: darbo užmokesčiui – 766,9 tūkst. Lt, turtui įsigyti – 185,1 tūkst. Lt. Kultūros centras vykdė tris programas:

Nr.2 „Ekonominio konkurencingumo ir investicijų plėtros programa” - 178,1 tūkst Lt;

Nr.1. “Žinių visuomenės, kultūros ir sportinio aktyvumo skatinimo programa” – 1 345,9 tūkst. Lt;

Nr.5 “Savivaldybės valdymo ir pagrindinių funkcijų vykdymo programa” – 12,5 tūkst. Lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-11 įsakymu Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus⁴.

¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimas Nr. XI-977 (Žin., 2010, Nr. 80-4152).

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 (Žin., 2008, Nr., 113-4290) 6 str. 13 d.

³ Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. ĮV-207 (Žin., 2009, Nr. 52-2064).

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad Savivaldybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai ir ekonomiškai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito metu vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios procedūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);

- įstaigoje apskaityto turto dokumentinis patikrinimas.

Svarbiausiose audito srityse (ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto, darbo užmokesčio, išlaidų apskaitos) sudarytos audito programos ir atliktos didelės apimties pagrindinės audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Audito įrodymai buvo renkami taikant skaičiavimo (dokumentų ir apskaitos įrašų aritmetinio tikslumo patikrinimas), patikrinimo (įrašų, dokumentų tikrinimas), paklausimo (pokalbis su įstaigos darbuotojais) ir analitinės (finansinių ir nefinansinių duomenų analizė) audito procedūras. Vadovautasi nuostata, kad audituojamas subjektas pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Šioje audito ataskaitoje vartojamos sąvokos: VSAFAS - viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas, VSS - viešojo sektoriaus subjektas.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Audito metu nustatyta, kad Kultūros centre nebuvo sukurta tinkama vidaus kontrolės sistema (tai taisyklių ir procedūrų visuma, kurias parengia, taiko ir kontroliuoja jų vykdymą centro vadovybė, visuma), užtikrinanti efektyvią ūkinę ir finansinę veiklą, kad būtų laikomasi apskaitos principų ir finansinės atskaitomybės, įstaigos priimtų taisyklių.

Dėl įstaigos valdymo

1. Kultūros centrų nuostatai yra teisinis dokumentas, kuriais kultūros centrai vadovaujasi savo veikloje.

Audituojamu laikotarpiu galiojo Kupiškio kultūros centro nuostatai (patvirtinti Savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. TS- 252), neatitiko Kultūros centro veiklą reglamentuojančių, audito metu galiojančių teisės aktų nuostatoms.

2. Kupiškio rajono savivaldybės taryba 2004 m. birželio 3 d sprendimu Nr. TS-147 Kultūros centrai suteikė aukščiausiąją kategoriją, kuria vadovujamasi ir dabartiniu metu.

Kultūroms centrams kategorijų suteikimo nuostatai, tvarkos ir kriterijai per šį laikotarpį keitėsi kultūros ministro 2004-12-31 įsakymu Nr. IV-443 „Dėl kultūros centrų akreditavimo tvarkos nuostatų patvirtinimo“, kuris neteko galios patvirtinus naują šio teisės akto redakciją kultūros ministro 2009-04-30 d. įsakymu Nr. IV-207. Vadovaujantis šių teisės aktų nuostatomis ir kriterijais akreditavimą turi vykdyti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimais sudaryta ir patvirtinta 5 - 9 narių akreditavimo komisija (kuri teikia Savivaldybės tarybai išvadas dėl kategorijų suteikimo), į kurios sudėtį įeina ir Kultūros ministerijos atstovas, turi būti patvirtinti šios komisijos nuostatai bei nustatyta šios komisijos veiklos kadencija. Tuo pagrindu turėjo būti peržiūrima Kultūros centrai suteikta kategorija ir pagal naujai patvirtintus kultūros ministro įsakymuose Nr. IV-443 ir Nr. IV-207 nustatytus reikalavimus suteikta naujai.

3. Vadovaujantis Kultūros centrų akreditavimo tvarkos nuostatų 25 punktu, Kultūros centras kasmet iki einamųjų metų vasario 1 dienos steigėjui pateikia nustatytos formos, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2006 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. IV-7 „Dėl kultūros centrų statistinių duomenų pateikimo“ (su vėlesniais pakeitimais) Kultūros centro ir jo filialų veiklos ataskaitą. Steigėjas, įvertinęs pateiktas ataskaitas, turi teisę keisti Kultūros centrai suteiktą kategoriją.

Kultūros centras neteikia nustatytos formos ataskaitų Kupiškio rajono savivaldybės tarybai. Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir švietimo skyriuje nėra darbuotojo, atsakingo už Kultūros centro ir jo padalinių veiklos koordinavimą ir kontroliavimą.

4. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2004-12-31 įsakymu Nr. ĮV-441 (su vėlesniais pakeitimais) „Dėl valstybės ir savivaldybių kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų atestavimo nuostatų patvirtinimo“ Kultūros centre kas 3 metai nevykdoma kultūros ir meno darbuotojų atestacija. Savivaldybės kontrolieriui buvo pateikti paskutinės atestacijos, kuri vyko 2006 metais, duomenys. Vadovaujantis Kultūros ministerijos nustatyta tvarka Kultūros centro kultūros ir meno darbuotojų (šiems darbuotojams taip pat priskirti kultūros centro direktorius ir pavaduotojas) atestacija (darbuotojo veiklos, kvalifikacijos ir dalykinių savybių bei asmeninių savybių įvertinimas) turi būti vykdoma dviem etapais. Pirmame etape, kurį atlieka atestuojamojo darbuotojo tiesioginis vadovas. Antrajame etape, atestaciją atlieka steigėjo arba savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (Savivaldybės tarybos) dvejiems metams sudaryta ir patvirtinta nuolatinė Atestavimo komisija, į kurios sudėtį įeina ir Kultūros ministerijos atstovai. Atestacija turi būti vykdoma vadovaujantis Kultūros ministro 2004-12-31 d. įsakymu Nr. ĮV-441 patvirtintais Kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų atestavimo nuostatais. Kvalifikaciniai testai Savivaldybės tarybos sprendimu nepatvirtinti.

5. Kultūros centro direktorius, vadovaujantis minėtų nuostatų 15 punktu, Kupiškio rajono savivaldybėje neatestuojamas. Jo vadovaujamo Kultūros centro bendras veiklos rezultatas ir gebėjimas vadovauti nevertinami teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. ĮV-240 patvirtintomis „Kultūros įstaigų darbuotojų tarnybiniai atlyginimai ir kitos darbo apmokėjimo sąlygomis“, Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi Savivaldybės kultūros įstaigų (Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos, Kupiškio etnografijos muziejaus) vadovų konkrečių veiklos vertinimo kriterijų (biudžetinės įstaigos tikslų įgyvendinimo pagal atitinkamų metų strateginiame ar metiniame veiklos plane nustatytus vertinimo kriterijus).

7. Kultūros centras nesivadovauja Biudžeto sandaros įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių bei Vyriausybės 2002-06-06 nutarimu Nr. 827 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos reikalavimų (su vėlesniais pakeitimais), kurie nustato strateginio planavimo sistemą ir principus, strateginio planavimo dokumentų ir metinio veiklos plano rengimo tvarką, taip pat planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną, vertinimą ir atsiskaitymą už rezultatus, neturi parengto ir steigėjo patvirtinto įstaigos strateginio veiklos plano, kuriame, atsižvelgiant į aplinkos ir išteklių analizę, būtų suformuluota institucijos misija ir strateginiai tikslai, aprašomos įstaigos vykdomos programos ir numatomi finansavimo šaltiniai joms įgyvendinti, nerengiami ir direktoriaus įsakymu netvirtinami metiniai įstaigos veiklos planai. Kontrolieriui buvo pateikta 2015 metų veiklos programa ir Kultūros centro padalinių 2015 m. veiklos planas, tačiau juose nenurodomos reikalingos

lėšos ir finansavimo šaltiniai priemonėms įgyvendinti. Kultūros centro veiklos planavimo dokumentai turėtų būti: metų pagrindinių renginių planas, meno kolektyvų veiklos planai bei kiekvieno mėnesio renginių planai.

8. Kultūros centro 2013 m. ir 2014 m. veiklos ataskaitos Savivaldybės tarybai teiktos laisva forma. Lietuvos liaudies kultūros centrui teikiamos ataskaitos forma patvirtinta Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu⁵.

Iš Savivaldybės tarybai ataskaitose pateiktos informacijos neaišku, ar įstaiga įvykdė jai keliamus tikslus, užduotis.

Kultūros centro metinės veiklos ataskaitos turėtų būti parengtos įvertinant strateginio veiklos plano vykdymą, įstaigai nustatytų tikslų, uždavinių įgyvendinimą, nurodant panaudotus išteklius įstaigos tikslams pasiekti.

9. Pažeidžiant Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatas, Kultūros centre nėra parengta ir patvirtinta organizacinė struktūra.

10. Kultūros centre Vidaus darbo tvarkos taisyklės patvirtintos 2003-04-01 direktoriaus įsakymu Nr. V-39, tačiau su šiomis taisyklėmis darbuotojai nėra supažindinti pasirašytinai ir jos nėra paskebtos viešai. Atsižvelgiant į pasikeitusius teisės aktus, būtina Vidaus tvarkos taisyklės peržiūrėti ir koreguoti.

11. Audito metu nustatyta, kad Kultūros centre neparengtos ir vadovo įsakymu nepatvirtinta tvarka, kuri reglamentuotų veikiančių kolektyvų sudarymo, jų veiklos organizavimo, nenustatyta sąlygos dėl kolektyvų narių priėmimo bei jų lankomumo apskaitos, užsiėmimų atliktų darbų įforminimo ir kt., veiklą, nėra sudarytų ir direktoriaus įsakymu patvirtintų ir viešai iškabintų kolektyvų užsiėmimų grafikų. Savivaldybės kontrolierius nustatė, kad 2014 m. sausio 9 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-4 įsteigtas kamerinis choras "Cantus Vita", tačiau nebuvo pateikta kolektyvo veiklos programa, kolektyve dalyvaujančių narių sąrašas. Veikiančių kolektyvų programos ir narių sąrašai netvirtinti Kultūros centro direktoriaus įsakymais, nėra kolektyvuose dalyvaujančių moksleivių tėvų pareiškimų dėl jų vaikų priėmimo į kolektyvus (taip pat ir suaugusių) ir jų įforminimo Kultūros centre kolektyvų nariais, jų lankomumo apskaita ir kt. Kaip vertinama renginių kokybė, kaip vykdomas renginių kokybės stebėjimas Kultūros centras duomenų nepateikė.

12. Kultūros centro direktorius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 12 straipsnio reikalavimais, 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-55 Kultūros centre įsteigė padalinį - darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą. Savivaldybės kontrolieriaus nuomone, naujo padalinio steigimas yra perteklinis ir netikslingas, nes minėto įstatymo 12 straipsnio 3 punkto nuostatos nurodo, kad savivaldybių institucijose ar įstaigose darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos gali būti nesteigiamos. Šios tarnybos funkcijas atlieka institucijos ar įstaigos vadovo paskirtas asmuo.

⁵ Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2006-01-12 įsakymas Nr. IV-7 (2010-06-09 įsakymo Nr. IV-325 redakcija).

Atitinkamai perteklinis yra Kultūros centro direktoriaus 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. V-57 „Dėl Įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos nuostatų patvirtinimo“. Šie nuostatai net nepritaikyti Kultūros centrui, kaip biudžetinei įstaigai, nes tekste minima neįvardinta įmonė.

13. Kultūros centre, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, direktoriaus 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. V- 40 patvirtinta apskaitos politika ir apskaitos tvarkų aprašai. Nuo 2010 metų keitėsi viešojo sektoriaus apskaitos reglamentavimas, tačiau Kultūros centre buhalterinės apskaitos tvarkos nepakoreguotos ir neatitinka šiuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumo

Ištyrus Kultūros centro vidaus kontrolės sistemą ir atlikus savarankiškas procedūras, nustatytos klaidos, turinčios įtakos finansinei atskaitomybei bei biudžeto lėšų ir turto naudojimui:

1. Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 15 straipsnio 1 punktą, Savivaldybės nuosavybėn neatlygintinai perduodami valstybinės žemės sklypai, kuriuose yra statiniai ir įrenginiai, savivaldybių įsigyti (įsigyjami) nuosavybėn pagal Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymą ir įstatymą „Dėl dalies valstybės turto priskyrimo ir perdavimo savivaldybių nuosavybėn“; o pagal to paties įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, valstybinė žemė gali būti perduodama ir pagal panaudos sutartį laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms, savivaldybėms, miškų urėdijoms, valstybinių rezervatų direkcijoms, valstybinių parkų direkcijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms.

Kultūros centras naudojasi valstybine žeme po kultūros centrais. Šie valstybinės žemės sklypai nesuformuoti įstatymų nustatyta tvarka, nesudarytos panaudos sutartys, neįregistruotos Nekilnojamojo turto registre ir neapskaityti Kultūros centro apskaitos registruose.

Prie Kultūros centro esanti mašinų stovėjimo aikštelė ir aikštė su Henriko Orakausko skulptūra neinventorizuotos ir Nekilnojamojo turto registre neįregistruotos. Kultūros centro apskaitos registruose neatvaizduotos.

2. Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁶ 15 punkte numatyta, kad sąskaita „Ilgalaikis turtas“ *skirta biudžetinės įstaigos patikėjimo teise valdomo ilgalaikio turto apskaitai*.

Audito metu nustatyta, kad Kultūros centro apskaitoje atvaizduoto pastato duomenys nesutampa su Nekilnojamojo turto registro duomenimis.

Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras Nekilnojamojo turto registre neįregistravo teisių į ilgalaikį turtą administraciniame pastate L. Stuokos - Gucevičiaus aikštėje 14-3 ir Finansinės

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas 2001-03-16 Nr. 70

būklės ataskaitoje neteisingai pateikė ilgalaikio turto vertę (28 291,00 Lt) ir finansavimo sumų dalyje (28 291 Lt) vertę, nors tų pačių patalpų vertę savo ataskaitoje taip pat pateikė ir Savivaldybės administracija. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo⁷ 11 straipsnio 1 dalies 2 punktą numato, kad Nekilnojamojo turto registre yra registruojama turto *patikėjimo teisė į nekilnojamąjį daiktą*.

3. Kultūros centras naudojami patalpomis, priklausančiomis Savivaldybės administracijai (Laičių kultūros namai - 1268693,00 Lt, kultūros namų pastatas Naivių k. – 302 621,00 Lt ir kt.), tačiau sutartys, suteikiančios teisę naudotis patalpomis, nesudarytos, patalpos patikėjimo teise naudotis neperduotos. Kultūros centro padaliniai neteisėtai įsikūrę kitiems subjektams priklausančiose patalpose.

4. Veiklos rezultatų ataskaitoje neteisingai pagrindinės veiklos sąnaudų dalyje ir finansavimo pajamų dalyje Kultūros centras parodė nusidėvėjimo vertes tų pačių patalpų, esančių administraciniame pastate L. Stuokos - Gucevičiaus aikštėje 14-3, kaip ir Savivaldybės administracija.

5. Vadovaujantis 19-ojo VSAFAS 45 punktu, panaudos, nuomos ar kitu pagrindu gautas ir perduotas naudotis turtas įstaigoje turi būti apskaitytas nebalansinėse sąskaitose.

Pažeidžiant VSAFAS reikalavimus, Kultūros centras nebalansinėje sąskaitoje neapskaitė ir neinventorizavo pagal nuomos sutartį iš UAB „Nodama“ nuomojamų patalpų. Noriūnuose nuomojamos 36 228 Lt vertės patalpos inventorizuotos kartu su kitu ilgalaikiu turtu (Inventorizacijos aprašas Nr. 20).

6. Kultūros centras pagal panaudos sutartis yra perdavęs patalpas naudotis kitoms įstaigoms ir organizacijoms: Juodpėnų kaimo bendruomenei (127,15 kv. m. mokyklos pastate Juodpėnų km), Kupiškio rajono savivaldybės viešėjai bibliotekai (145 kv. m. kultūros namų pastate Subačiuje), Šimonių miestelio bendruomenei, Antašavos miestelio bendruomenei, Kupiškio televizijos ir informavimo centrui (12,27 kv. m.), E.Briedytės IĮ „Tema“ (32,52 kv. m.), tačiau šis turtas atskirai neapskaitomas ir neinventorizuotas teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Pažeidžiant Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo įstatymo 14 str. 1 dalies nuostatas 2014 metais buvo sudarytos 3 ilgalaikio turto panaudos sutartys su ne viešojo sektoriaus subjektais:

- 2014 m. rugpjūčio 29 d. ir rugsėjo 12 d. automobilio priekabos TAURAS 2000, valst. Nr. ZP 523 panaudos sutartimis su Virginijumi Gaidimausku;
- 2014 m. liepos 1 d 12,27 kv. m kultūros centro I aukšte, televizijos veiklai VŠĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centrui;

⁷ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas Nr. IX- 391 2001-06-21.

- 2014 m. spalio 27 d. 32,52 kv. m ir 4,55 kv. m bendrąsias patalpas cokoliniame aukšte Kultūros centre E. Briedytės II „Tema“.

Pažeisdami minėto įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatas prieš sudarydami panaudos sutartį panaudos gavėjai nepateikė rašytinių įsipareigojimų panaudos sutartyje numatytais sąlygomis panaudoti savo lėšas perduoto nekilnojamojo daikto einamajam ir statinio kapitaliniam remontui, kito ilgalaikio materialiojo turto remontui atlikti. Pažeidžiant minėto įstatymo 14 straipsnio 5 dalies nuostatas turto panaudos sutartyse nenustatyta pagal panaudos sutartį perduodamo turto naudojimo paskirtis, panaudos gavėjo pareiga savo lėšomis atlikti nekilnojamojo daikto einamąjį ir statinio kapitalinį remontą, kito ilgalaikio materialiojo turto remontą, apmokėti visas turto išlaikymo išlaidas, apdrausti gaunamą ilgalaikį materialųjį turtą ir kitos Civiliniame kodekse nustatytos panaudos sąlygos.

Prieš perduodant ilgalaikį turtą pagal panaudą, turtas nepripažintas nereikalingu Kultūros centro reikmėms.

8. Audituojamu laikotarpiu galiojo 2012 m. spalio 31 d. priedas Nr. 3 prie negyvenamųjų patalpų nuomos sutarties su UAB „Nodama“ dėl 222,79 kv. m patalpų nuomos Noriūnuose ir nustatytos kainos: 3 litai už vieną kv. metrą ne šildymo sezono metu (668,37 Lt per mėnesį) ir 7 litai šildymo sezono metu (1559,53 Lt per mėnesį). Iš viso per mėnesį nuomai sumokama 17 252,86 Lt. Per 2014 metus už šių patalpų nuomą sumokėta 17 252,86 Lt, o kartu su komunaliniais mokesčiais - 20 043,13 Lt. Savivaldybės kontrolieriui nebuvo pateiktas parengtas sprendimo nuomotis ekonominis ir (ar) socialinis pagrindimas, kuriame turėjo būti išnagrinėtos kelios alternatyvos ir nurodyti vertinimo kriterijai, todėl Savivaldybės kontrolierius negalėjo įvertinti, ar siūlomos patalpos atitinka Kultūros centro poreikius, ar siūlomos kainos nėra per didelės Noriūnų gyvenvietėje, ar nėra kitų alternatyvių patalpų. Pirkdamas nuomos paslaugas, Kultūros centras privalėjo vadovautis imperatyviomis viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis – užtikrinti racionalų valstybės biudžeto lėšų naudojimą, skatinti konkurenciją ir rinkos plėtrą.

9. Pažeidžiant teisės aktų reikalavimus Kultūros centro turtas duotas naudotis tretiesiems asmenims: gitara FG411, inv. Nr. 139202, kurios įsigijimo vertė – 1027 Lt, magnetola, kurios įsigijimo vertė - 330 Lt, leista naudotis Subačiaus seniūnui (Inventorizacijos aprašai Nr. 23, 22), akordeonu 163140, kurio įsigijimo vertė - 1500 Lt, naudojasi darbuotoja. Perduotas naudotis kitiems asmenims turtas atskirai neapskaitytas ir neinventorizuotas.

10. Kultūros centras naudojasi apskaitos sistema „STEKAS- apskaita“, kurią pagal 2009 m. gruodžio 18 d. sutartį, centralizuotai iš UAB „STEKAS“ nupirko Savivaldybės administracija. Kultūros centre įdiegtos dvi darbo vietos, apskaitos sistemai kasmet mokamas aptarnavimo mokestis iš Kultūros centro asignavimų, tačiau pati sistema (įsigijimo vertė 7445 Lt) Kultūros centrui naudotis teisės aktais neperduota. Apskaitoje šis turtas neatvaizduotas.

11. KFAR duomenimis 2014 metų pabaigoje Kultūros centre apskaityta 4 773 091,59 Lt nebaigtos statybos. Objektai pradėti eksploatuoti, bet nebaigtos statybos išlaidomis nepadidinta renovuoto Kultūros centro pastato vertė, o naujai sukurtas ilgalaikis turtas neapskaitytas ilgalaikio turto sąskaitose „pastatai“. Dalies eksploatuojamų objektų užbaigimas neišformintas statybos užbaigimo aktais.

Kultūros centras užbaigtų statybos, rekonstrukcijos ir renovacijos objektų nebaigtos statybos išlaidų laiku neperkėlė į atitinkamas ilgalaikio materialiojo turto grupes, dėl to Finansinės būklės ataskaitoje eilutės II.10 „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ duomenys padidinti 4 773,1 tūkst. Lt, eilučių II.2 „Pastatai“ ir II. 3 „Infrastruktūros statiniai“ duomenys neteisingi dėl to, kad nebuvo padidinta turto vertė ir nuo tų sumų nebuvo skaičiuojamas nusidėvėjimas.

12. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 19 straipsnio 9 dalis numato apskaitos duomenis pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizacijos duomenimis. Kultūros centras neinventorizavo turto ir įsipareigojimų kaip to reikalauja Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas

Nesant suderintų gautinų finansavimo sumų, turto ir įsipareigojimų inventorizacijos, Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti Kultūros centro Veiklos rezultatų ataskaitos ir Finansinės būklės ataskaitos straipsnio C.V. „Pinigai“ – 1,6 tūkst. Lt sumų teisingumo.

Dėl išlaidų darbo užmokesčiui teisėtumo

Kultūros centro darbuotojų darbo užmokestis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 511 (su vėlesniais pakeitimais) „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo patvirtinimo“ 5¹ punktu ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-35 „Dėl kultūros įstaigos darbuotojų darbo apmokėjimo“ nustatytais Kultūros įstaigos darbuotojų tarnybiniais atlyginimais ir kitomis darbo apmokėjimo sąlygomis, taikant koeficientus bazinės mėnesinės algos dydžiais. Kultūros centro vadovaujantiems darbuotojams tarnybiniai atlyginimų koeficientai yra nustatyti apvalinti. Pagal šių teisės aktų nuostatas nustatant darbuotojams tarnybinių atlyginimų koeficientus bazinės mėnesinės algos dydžiais su galimais priedais turi būti išvestiniai iš nustatyto koeficiento ir paskirto priedo (nurodant koku koeficientu priedas didinamas) procentinės dalies sumos koeficiento neapvalinant.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimo⁸ Nr. 511 5.2 ir 5.4 punktai reglamentuoja priemokų už gerą darbą ir vienkartinių išmokų mokėjimą. Priemokos už gerą darbą yra vienkartinės ir mokamos tik kartą per metus, vadovaujantis 5.4.1 punktu galima mokėti priemokas už

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-07-08 nutarimas Nr. 511 (su vėlesniais pakeitimais)

laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) arba raštišku darbuotojo sutikimu - papildomų darbų vykdymą (jeigu nesudaroma papildoma darbo sutartis), nurodant konkretų terminą.

Pažeidžiant minėto nutarimo nuostatas 2014 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. P-32 skirtas 3 proc. priedas Kultūros centro personalo vadybininkei už komercinių renginių bilietų ir reklamos platinimą.

Savivaldybės kontrolierius negali patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centro darbo užmokesčiui skirtų lėšų (751 143 Lt) išmokėjimo teisėtumo, nes pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, kas 3 metai įstaigoje nevykdoma darbuotojų atestacija.

Nesivadovaujant Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 3 d. reikalavimu, Kultūros centras neturi parengtų įstaigos darbuotojų skaičiaus normatyvų.

Kultūros centre nenustatyti kriterijai, kuriais vadovaujantis nustatomas darbo užmokestis pagal darbo apimtį ir kokybę, priskiriant tam tikrą etato skaičių ir koeficientą darbuotojui, t.y. nesivadovauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 511 6 p. nuostatomis.

Kultūros centras nesivadovavo teisės aktų nuostatomis, nes nenustatė kriterijų, kuriais vadovaujantis nustatomas darbo užmokestis pagal darbo apimtį ir kokybę, priskiriant tam tikrą etato skaičių ir koeficientą darbuotojui, bei taikė nepakankamas kontrolės procedūras, kad, tvirtinant Kultūros centro darbuotojų etatų sąrašą, darbuotojui patvirtintas pareigybės koeficientas atitiktų teisės aktų nustatytąjį.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Biudžeto sandaros įstatymo, Buhalterinės apskaitos įstatymo reikalavimus biudžeto asignavimų valdytojai (įstaigų vadovai) privalo užtikrinti programų sąmatų sudarymą ir vykdymą, programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, buhalterinės apskaitos organizavimą, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir kitų teisės aktų reikalavimus rengimą ir pateikimą.

Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas nustato pagrindinius vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, viešajame juridiniame asmenyje, kuris valdo, naudoja valstybės ir savivaldybės turtą ir juo disponuoja, pagrindus, tikslus bei viešojo juridinio asmens vadovo kompetenciją siekiant, kad veiktų vidaus kontrolė Viešojo juridinio asmens vadovas privalo nustatyti vidaus kontrolės procedūras, sukurti ir prižiūrėti finansų kontrolės veikimą viešajame juridiniame asmenyje, o išankstinę finansų kontrolę Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nustatyta tvarka vykdo vyriausiasis buhalteris, kuris yra atsakingas už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų turiniui, apskaitos informacijos patikimumą, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo, teisės aktų nustatyta tvarka tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę, biudžetinės

įstaigos finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymą pagal pirminių dokumentų (apskaitos registru) duomenis.

Rekomendacijos

Atsižvelgdama į audito metu nustatytus ir ataskaitoje išdėstytus dalykus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo ir kitų teisės aktų reglamentuojančių Kultūros centro veiklą, reikalavimais, ***Kupiškio rajono savivaldybės tarybai***, rekomenduoju:

1. Sudaryti Kultūros centro akreditavimo komisiją, patvirtinti jos nuostatus, pagal Kultūros ministerijos nustatytus reikalavimus naujai peržiūrėti ir suteikti Kultūros centrui kategoriją.
2. Sudaryti Kultūros centro ir padalinių bei meno darbuotojų atestavimo komisiją ir Kultūros ministerijos nustatyta tvarka vykdyti jų atestaciją.
3. Sudaryti kultūros įstaigų vadovų konkrečių veiklos vertinimo kriterijus pagal biudžetinės įstaigos tikslų įgyvendinimą, atsižvelgiant į atitinkamų metų strateginiame ar metiniame veiklos plane nustatytus vertinimo kriterijus.
4. Spėsti klausimą dėl kultūros įstaigų priežiūros efektyvinimo Savivaldybės Kultūros ir švietimo skyriuje, paskiriant atsakingą darbuotoją už kultūros srities įstaigų kuravimą.

Kultūros centro vadovybei rekomenduoju:

1. Sukurti įstaigoje tinkamą vidaus kontrolės sistemą, kuri užtikrintų efektyvią ūkinę ir finansinę veiklą.
2. Peržiūrėti ir koreguoti Vidaus tvarkos taisykles ir jas skelbti viešai.
3. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais ir įstaigos nuostatais parengti ir patvirtinti įstaigos vidaus organizacinę struktūrą, taip pat veikiančių kolektyvų skaičių, kolektyvų narių skaičių ir sąrašus (pagal rekomenduojamas Lietuvos liaudies kultūros centro kolektyvų sudėtis) bei kolektyvų darbo programas ir planus.
4. Reglamentuoti priėmimo į Kultūros centro veikiančius kolektyvus narių priėmimo ir išstojimo iš jų tvarką, nustatyti darbo apskaitos bei užsiėmimų laiko apskaitos tvarką, tvarkyti jų apskaitą ir narių lankomumo apskaitą, visa tai įforminant direktoriaus įsakymais.
5. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo, Vyriausybės nutarimu patvirtintų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimais, Savivaldybės biudžeto asignavimus kiekvienam renginiui praveisti naudoti pagal sudarytas ir įstaigos vadovo patvirtintas sąmatas ir įforminti jų įvykdymą.

6. Vadovaujantis teisės aktų (audito ataskaitoje paminėtų) nustatytais reikalavimais, rengti ir patvirtinti strateginius ir metinius veiklos planus ir jais vadovautis.
7. Suformuoti žemės sklypus po Kultūros centro valdomais pastatais, sudaryti sutartis, jas įregistruoti Nekilnojamojo turto registre ir apskaityti.
8. Teisės aktų nustatyta tvarka kasmet atlikti turto, skolų, įsipareigojimų ir blankų inventorizaciją.
9. Metinę veiklos ataskaitą rengti pagal veiklos programos kriterijus.
10. Spręsti klausimą dėl renginių kokybės vertinimo kriterijų nustatymo.
11. Užtikrinti, kad visas naudojamas turtas apskaitoje būtų užregistruotas ir finansinėse ataskaitose nurodytas verte, kuri pagrįsta atitinkamais teisės aktų reikalavimais.
12. Pagal panaudos, nuomos ar kitokias sutartis kitiems subjektams naudoti perduotą turtą ir iš kitų subjektų gautą turtą naudoti teisės aktų nustatyta tvarka.
13. Įvertinti nuomojamų patalpų Noriūnuose ekonomiškumą ir alternatyvas.
14. Sudaryti sutartis dėl buhalterinės programos naudojimo ir priežiūros mokesčio mokėjimo.
15. Teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinti Apskaitos politikos vadovą. Peržiūrėti Kultūros centro priedų mokėjimo tvarką, įvertinti jų pagrįstumą.
16. Peržiūrėti įstaigos organizacinę struktūrą, ją patvirtinti direktoriaus įsakymu, spręsti klausimą dėl veiklos efektyvinimo ir optimizavimo.

Dėkojame Kultūros centro darbuotojams už bendradarbiavimą ir pagalbą atliekant 2014 metų finansinį auditą.

Savivaldybės kontrolierė

Vilma Mažeikienė